

مقاله‌ی کوتاه علمی

مگس (*Pegomya bicolor* (Dip.: Anthomyiidae)) گونه‌ای جدید برای فون ایران

یونس کریم‌پور* و مهدی رزمی

دانشگاه ارومیه، دانشکده‌ی کشاورزی، گروه گیاه‌پزشکی، صندوق پستی ۱۶۵.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: y.karimpour@mail.urmia.ac.ir

***Pegomya bicolor* (Dip.: Anthomyiidae), a species new to Iran fauna**

Y. Karimpour* and M. Razmi

Department of Plant Protection, Faculty of Agriculture, Urmia University, Urmia, Iran P.O. Box 165.

*Corresponding author, E-mail: y.karimpour@mail.urmia.ac.ir

Abstract

The anthomyiid fly, *Pegomya bicolor* (Wiedemann, 1817), is newly recorded from Iran. It was collected during surveys on biocontrol agents of *Rumex* spp. (Polygonaceae) in Urmia region, north west of Iran. This leaf-mining fly is widely distributed in the Palaearctic region on several species of *Rumex*. Voucher specimens are being held at the Natural History Museum of Urmia University.

گونه‌های مختلف ترشک (*Rumex* spp.) از تیره‌ی Polygonaceae در زیستگاه‌ها و جوامع مختلف گیاهی شامل اراضی زراعی و غیر زراعی، جنگل‌ها و مراتع، حاشیه‌ی مزارع و اطراف کانال‌های انتقال آب سبز می‌شوند (Bacher *et al.*, 1997). در ایران ۳۳ گونه ترشک انتشار دارد (Ghahreman & Attar, 1999). در بین گونه‌های مختلف ترشک، گونه‌های *Rumex crispus* L. و *Rumex obtusifolius* L. انتشار جهانی داشته و در گروه بدترین علف‌های هرز دنیا قرار دارند (Holm *et al.*, 1977). در طول بررسی‌های مربوط به شناسایی حشرات عامل بیوکنترل علف‌های هرز ترشک در منطقه‌ی ارومیه، ساقه‌های حامل برگ‌های ترشک پهن‌برگ (*R. obtusifolius*) آلوده به مینوز به آزمایشگاه منتقل و بعد از قرارگرفتن در بطری آب، درون ظروف شیشه‌ای به ابعاد (۴۰ × ۵۰ × ۶۰) سانتی‌متر که کف آن‌ها با خاک ضدعفونی شده پوشانده شده بود، قرار داده شدند. روی ظروف شیشه‌ای با پارچه‌ی توری پوشانده شد. لاروهای درون دالان‌ها بعد از کامل شدن، دالان لاروی را ترک کردند و در زیر خاک تبدیل به شفیره شدند. نمونه‌ی حشرات کامل این شفیره‌ها پس از خروج، جمع‌آوری و بعد از ارسال به موزه‌ی تاریخ طبیعی دانشگاه آکسفورد، توسط دکتر Ackland به نام *Pegomya bicolor* (Wiedemann, 1817) شناسایی شد. این

گونه برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود. نمونه‌هایی از افراد نر و ماده‌ی این مگس مینوز در موزه‌ی تاریخ طبیعی دانشگاه ارومیه نگه‌داری می‌شوند.

بررسی‌های مربوط به زیست‌شناسی *P. bicolor* در منطقه نشان داد که این مگس دارای ۳ نسل در سال بوده و مگس‌های ماده تخم‌های خود را در دسته‌های ۲ تا ۱۳ عددی در سطح زیرین برگ‌های ترشک قرار می‌دهند. لاروها بعد از سپری شدن دوره‌ی رشد و نمو جنینی از تخم خارج شده و با سوراخ کردن اپیدرم برگ به درون پارانشیم برگ نفوذ و به شکل نامنظم از پارانشیم برگ تغذیه می‌کنند. طول شفیره‌ها حدود ۵ میلی‌متر و رنگ آن‌ها قهوه‌ای روشن تا قهوه‌ای تیره است. طول دوره‌ی شفیرگی در شرایط صحرائی حدود ۷ تا ۱۱ روز طول می‌کشد. مگس *P. bicolor* در بسیاری از کشورهای واقع در منطقه‌ی پاله‌آرکتیک روی گونه‌های مختلف *Rumex* انتشار داشته (Hennig, 1976) و در چین از مهم‌ترین عوامل بیوکترل علف‌های هرز *Rumex dentatus* L. و *R. japonicus* Houtt. محسوب می‌شود (Xue et al., 2001).

منابع

- Bacher, S., Heitzmann, A. & Nentwig, W. (1997) Problematic weeds in ecological compensation areas. *Agrarforschung* 4, 65-67.
- Ghahreman, A. & Attar, F. (1999) *Biodiversity of plant species in Iran*. Vol. 1, No. 2411, 1176 pp. Tehran University Publications.
- Hennig, W. (1976) Anthomyiidae. pp. 329-376 in Linder, E. (Ed.) *Die Fliegen Paläarktischen Region* 7(1), 1-974.
- Holm, L. G., Plucknett, D. L., Pancho, J. V. & Hergerger, J. P. (1977) *The world's worst weeds, distribution and biology*. 609 pp. University Press of Hawaii, Honolulu, Hawaii, USA.
- Xue, F. S., Zhu, X. F. & Shao, Z. Y. (2001) Control of summer and winter diapause in the leaf-mining fly *Pegomyia bicolor* Wiedemann (Dip., Anthomyiidae). *Journal of Applied Entomology* 125, 181-187.